

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

16.2.2009

B6-0097/2009 }
B6-0098/2009 }
B6-0099/2009 }
B6-0101/2009 } RC1

YHTEINEN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

työjärjestyksen 103 artiklan 4 kohdan mukaisesti

- Claudio Fava PSE-ryhmän puolesta
- Sarah Ludford, Ignasi Guardans Cambó, Adina-Ioana Vălean ja Marco Cappato ALDE-ryhmän puolesta
- Kathalijne Maria Buitenweg, Jean Lambert, Raül Romeva i Rueda, Cem Özdemir ja Hélène Flautre, Verts/ALE-ryhmän puolesta
- Giusto Catania, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jens Holm ja Willy Meyer Pleite, GUE/NGL-ryhmän puolesta

joka korvaa seuraavat poliittisten ryhmien jättämät päätöslauselmaesitykset:

- ALDE (B6-0097/2009)
- PSE (B6-0098/2009)
- Verts/ALE (B6-0099/2009)
- GUE/NGL (B6-0101/2009)

Euroopan maiden alueen epäilystä käytöstä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen

RC\769471FI.doc

PE420.333v01-00}
PE420.335v01-00}
PE420.337v01-00}
PE420.340v01-00} RC1

Euroopan parlamentin päätöslauselma Euroopan maiden alueen epäilyistä käytöstä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon ihmisoikeuksia ja perusvapauksia koskevat sekä mielivaltaiset pidätykset, tahdonvastaiset katoamiset ja kidutuksen kieltävät kansainväliset, eurooppalaiset ja kansalliset välineet, kuten 16. joulukuuta 1966 tehdyn kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja 10. joulukuuta 1984 tehdyn kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen ja sen asiaa koskevat pöytäkirjat,
 - ottaa huomioon Euroopan maiden alueen epäiltyä käyttöä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen käsittelevän väliaikaisen valiokunnan (TDIP) mietinnössä esitetyt havainnot, muut tätä kysymystä käsittelevät mietinnöt ja päätöslauselmat sekä Euroopan neuvoston työn kyseisessä asiassa,
 - ottaa huomioon 4. helmikuuta 2009 antamansa päätöslauselman Guantánamon pidätyskeskuksen vankien palauttamisesta ja uudelleensijoittamisesta¹,
 - ottaa huomioon puhemiehensä kansallisille parlamenteille lähettämän kirjeen väliaikaisen TDIP-valiokunnan mietinnön seurannasta jäsenvaltioissa,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 103 artiklan 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentin antamassa mietinnössä Euroopan maiden alueen epäilyistä käytöstä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen käsiteltiin 46 yksityiskohtaista suositusta jäsenvaltioille, komissiolle ja neuvostolle,
- B. ottaa huomioon, että EP:n mietinnön antamisen jälkeen EU:n jäsenvaltioissa on tapahtunut paljon kehitystä, johon kuuluvat:
- Yhdistyneen kuningaskunnan ulkoministerin esittämät lausunnot Yhdysvaltojen kahdesta, kahta henkilöä kuljettaneesta poikkeuksellisesta luovutuslennosta, jotka laskeutuivat Yhdistyneen kuningaskunnan alueelle vuonna 2002, ja epäilyistä lennoista kerätty luettelo, joka on tarkoitus lähettää Yhdysvaltojen viranomaisille erityisvarmistuksen pyytämiseksi siitä, ettei niitä ollut käytetty luovutuksiin, sekä pääministerin tästä asiasta antamat lausunnot; Yhdistyneen kuningaskunnan sisäministerinpyyntö oikeusministerille tutkia "rikollista toimintaa" Binyam Mohamedin kohtelussa, ja tapausta koskevien asianmukaisten tietojen puute, jonka epäillään johtuvan siitä, että Yhdysvallat on uhanut estää tiedustelutietojen vaihtamisen,
 - Puolan pääministerin päätös luovuttaa syyttäjäviranomaisille CIA:n lentoja ja vankeja koskevia asiakirjoja sekä Puolan syyttäjäviranomaisen esittämät havainnot, joissa todettiin yli tusinan CIA-lennon käyttäneen Szymanyn lentokenttää, mikä vahvistaa TDIP-valiokunnan havainnot,

¹ Hyväksytyt tekstit, P6_TA-PROV(2009)0045.

- Espanjan ulkoministerin Espanjan parlamentissa esittämät lausunnot, joissa selvitetään tiedot El País -sanomalehden julkaisemista pidätettyjä kuljettaneista sotilaslennoista,
- uusia lehtitietoja pidätettyjä Portugaliin Barroson hallituksen aikana kuljettaneista CIA-lennoista,
- eräiden hallitusten harjoittama valtiosalaisuusvaatimusten soveltaminen pidätyksistä tehtyjä tiedusteluja koskeviin tietoihin, kuten tehtiin Italiassa, jossa Abu Omarin luovutuksen käsittely on keskeytynyt ja perustuslakituomioistuimen odotetaan antavan tuomio valtiosalaisuuteen vetoamisen lainmukaisuudesta,

- C. ottaa huomioon, että vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen liittyvistä asioista vastaava komission jäsen totesi 3. helmikuuta 2009 Euroopan parlamentissa ryhtyneensä toimiin parlamentin suositusten täytäntöönpanemiseksi esimerkiksi kirjoittamalla Puolan ja Romanian viranomaisille pyytääkseen heitä selvittämään perin pohjin väitteet salaisten vankiloiden olemassaolosta heidän alueellaan ja laatimalla tiedonannon siviili-ilmailualalle suunnitelluista uusista toimista,
- D. ottaa huomioon, että poikkeukselliset luovutukset ja salainen vangitseminen ovat vastoin ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta, Euroopan ihmisoikeussopimusta ja Euroopan unionin perusoikeuskirjaa, ja ottaa huomioon, että Yhdysvaltojen viranomaiset ovat parhaillaan tarkistamassa näitä käytänteitä,
- E. ottaa huomioon, että Yhdysvaltojen viranomaiset ovat lennättäneet joissakin jäsenvaltioissa siepatut poikkeuksellisten luovutusten ohjelman mukaisesti Guantánamoon tai muihin valtioihin sotilas- tai CIA-lennoilla, jotka ovat usein lentäneet EU:n alueen yli ja joissakin tapauksissa ne ovat myös tehneet välilaskun tiettyihin EU:n jäsenvaltioihin; ottaa huomioon, että kolmansiin maihin vietyjä on kidutettu paikallisissa vankiloissa,
- F. ottaa huomioon, että jotkut jäsenvaltiot ovat ottaneet yhteyttä Yhdysvaltojen viranomaisiin ja pyytäneet vapauttamaan ja palauttamaan kotimaahansa henkilöitä, jotka on luovutettu poikkeuksellisesti ja jotka ovat niiden kansalaisia tai jotka ovat aiemmin oleskelleet niiden alueella; ottaa huomioon, että joidenkin jäsenvaltioiden viranomaiset ovat päässeet tapaamaan vankeja Guantánamossa tai muissa pidätyskeskuksissa ja he ovat myös kuulustelleet näitä todentaakseen Yhdysvaltojen viranomaisten näitä vastaan nostamat syytteet laillistaen näin tällaisten pidätyskeskusten olemassaolon,
- G. ottaa huomioon, että EP:n mietinnöstä ja sitä seuranneista tapahtumista on ilmennyt, että useat EU:n jäsenvaltiot ovat osallistuneet CIA:n ja Yhdysvaltojen armeijan laittomiin vankikuljetuksiin ja/tai vankien pitämiseen Guantánamossa ja "salaisissa vankiloissa", joiden olemassaolon presidentti Bush on myöntänyt, tai ne ovat toimineet aktiivisesti tai passiivisesti yhteistyössä Yhdysvaltojen viranomaisten kanssa – mistä ovat todistuksena äskettäin ilmi tulleet tiedot eri hallitusten hyväksymistä Yhdysvaltojen ylilentopyynnöistä ja hallitusten tiedot salaisista vankiloista – ja että EU:n jäsenvaltiot ovat osaltaan poliittisessa, moraalisisessa ja oikeudellisessa vastuussa vankien kuljetuksista ja pitämisestä Guantánamossa ja salaisissa pidätyskeskuksissa,

- H. ottaa huomioon, että Yhdysvaltojen senaatti ratifioi EU:n ja Yhdysvaltojen välisen luovutuksia ja keskinäistä oikeudellista apua koskevan sopimuksen, jonka kaikki EU:n

jäsenvaltiot Italiaa lukuun ottamatta ovat ratifioineet,

- I. ottaa huomioon presidentti Obaman 22. tammikuuta 2009 antamat täytäntöönpanomääräykset, jotka ovat iso edistysaskel mutta eivät kuitenkaan näytä koskevan täysimääräisesti salaisia pidätyksiä ja sieppauksia eikä kidutuksen käyttöä,
1. pitää valitettavana, että jäsenvaltiot ja neuvosto eivät ole toistaiseksi toteuttaneet toimia ottaakseen selvää poikkeuksellisten luovutusten ohjelmasta ja pannakseen Euroopan parlamentin suositukset täytäntöön; pitää valitettavana, että neuvosto ei kyennyt 3. helmikuuta 2009 antamaan parlamentille tyydyttäviä vastauksia;
 2. kehottaa jäsenvaltioita, komissiota ja neuvostoa panemaan täysimääräisesti täytäntöön suositukset, jotka se antoi mietinnössään Euroopan maiden alueen epäilyistä käytöstä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen, sekä avustamaan totuuden selville saamista käynnistämällä tutkimuksia tai tekemällä yhteistyötä toimivaltaisten elinten kanssa, paljastamalla ja antamalla kaiken asiaan kuuluvan tiedon ja varmistamalla, että parlamentti valvoo tehokkaasti salaisen palvelun toimintaa; pyytää neuvostoa antamaan kaikki asianmukaiset tiedot vankikuljetuksista ja laittomista pidätyksistä myös kansainvälisen julkisoikeuden työryhmän (kansainvälinen rikostuomioistuin) yhteydessä; kehottaa jäsenvaltioita ja EU:n toimielimiä tekemään työtä kaikkien toimivaltaisten kansainvälisten elinten, kuten YK:n ja Euroopan neuvoston, kanssa ja toimittamaan Euroopan parlamentille kaikki asianmukaiset tiedot, selonteon parlamentin tutkinnasta tai asiasta annetut tuomiot;
 3. kehottaa Euroopan unionia ja Yhdysvaltoja vahvistamaan transatlanttista vuoropuhelua uudesta yhteisestä lähestymistavasta terrorismin torjuntaan, joka perustuu yhteisiin arvoihin ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden, demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden kunnioittamisesta osana kansainvälistä yhteistyötä;
 4. uskoo, että luovutuksia ja keskinäistä oikeudellista apua koskevat EU:n ja Yhdysvaltojen sopimukset ovat terrorismin torjunnassa käytettäviä, lainsäädännön noudattamisen ja oikeudellisen yhteistyön laillisia ja asianmukaisia välineitä; pitää siksi myönteisenä, että Yhdysvaltojen senaatti on ratifioinut nämä sopimukset, ja kehottaa Italiaa ratifioimaan ne mahdollisimman pian;
 5. pitää myönteisenä, että presidentti Obama on antanut kolme täytäntöönpanomääräystä, jotka koskevat Guantánamon pidätyskeskuksen sulkemista, sotilaslautakuntien lakkauttamista, kidutuksen lopettamista ja ulkomailla sijaitsevien salaisten vankiloiden sulkemista;
 6. korostaa kuitenkin, että luovutusjärjestelmien ja salaisten pidätyskeskusten rajatun ylläpidon suhteen vallitsee edelleen epäselvyyttä, ja uskoo, että kaikkien muiden, Yhdysvaltain viranomaisten välittömässä tai välillisessä hallinnassa olevien salaisten pidätyskeskusten sulkemisesta ja kieltämisestä annetaan lisäselvityksiä riippumatta siitä, sijaitsevatko pidätyskeskukset Yhdysvalloissa vai ulkomailla; muistuttaa, että salaiset pidätykset edustavat ihmisoikeuksien vakavaa rikkomista;
 7. vahvistaa uudelleen, että kidutuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen 14 artiklan nojalla jokaisella kidutuksen uhrilla on oikeus saada hyvitystä ja täytäntöönpanokelpoinen oikeus oikeudenmukaiseen ja riittävään korvaukseen;

RC\769471FI.doc

PE420.333v01-00}
PE420.335v01-00}
PE420.337v01-00}
PE420.340v01-00} RC1

8. pitää myönteisenä, että vapaudesta, turvallisuudesta ja oikeudesta vastaava komission jäsen, puheenjohtajavaltio Tšekin edustaja ja terrorismin torjunnan EU-koordinaattori vierailevat 16. ja 17. maaliskuuta Yhdysvalloissa, ja pyytää EU:n edustajia ottamaan esille poikkeukselliset luovutukset ja salaiset pidätyskeskukset, koska ne loukkaavat räikeästi kansainvälistä oikeutta ja Euroopan ihmisoikeuslainsäädäntöä; kehottaa 26. helmikuuta kokoontuvaa oikeus- ja sisäasioiden neuvostoa pitämään tästä tiukasti kiinni sekä keskustelemaan Guantánamon sulkemisesta ja vankien uudelleensijoittamisesta ottaen asiaankuuluvasti huomioon parlamentin päätöslauselman asiasta;
9. kehottaa Euroopan unionia, jäsenvaltioita ja Yhdysvaltojen viranomaisia tutkimaan ja selvittämään perusteellisesti ihmisoikeuksia, perusvapauksia, kidutuksen ja huonon kohtelun kieltämistä, tahdonvastaisia katoamisia ja oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin koskevaan kansainväliseen oikeuteen ja kansalliseen lainsäädäntöön liittyvät väärinkäytökset ja loukkaukset, joihin "terrorismin vastaisen sodan" yhteydessä on syyllistytty, jotta voidaan määrittää, mitkä tahot ovat vastuussa salaisista pidätyskeskuksista, kuten Guantánamo, ja poikkeuksellisten luovutusten ohjelmasta, ja varmistaa, etteivät tällaiset loukkaukset toistu tulevaisuudessa ja että terrorismin torjunnassa ei loukata ihmisoikeuksia, perusvapauksia, demokratiaa ja oikeusvaltion periaatteita;
10. kehottaa komissiota, neuvostoa ja terrorismin torjunnan koordinaattoria antamaan – EU:n valtuuskunnan vierailtua Yhdysvalloissa – parlamentille selonteon keskinäistä oikeudellista apua ja luovutuksia koskevien sopimusten soveltamisesta sekä EU:n ja Yhdysvaltojen yhteistyöstä terrorismin vastaisessa toiminnassa kunnioittaen samalla ihmisoikeuksia täysimääräisesti, jotta asiasta vastaava valiokunta voi käsitellä näitä kysymyksiä mietinnössään, joka laaditaan muun muassa Euroopan maiden alueen epäiltyä käyttöä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen käsittelevän väliaikaisen valiokunnan mietinnön 232 kohdan perusteella;
11. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, YUTP:n korkealle edustajalle, terrorismin torjunnan EU-koordinaattorille, jäsenvaltioiden parlamenteille, Naton pääsihteerille, Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen pääsihteerille ja puhemiehelle, Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille sekä Yhdysvaltojen presidentille ja kongressille.